

Cynllun i Wyddorau Bywyd

Darparu lechyd,
Twf a Buddsoddiant

Cyflwyniad

Mae gan y diwydiant fferyllol arloesol, sy'n rhan o'r sector gwyddorau bywyd, y potensial i helpu Llywodraeth nesaf Cymru i yrru iechyd a chyfoeth Cymru. Mae'r sector eisoes yn gwneud cyfraniad sylweddol i fuddsoddiad ymchwil a datblygu (Ymchwil a Datblygu) yng Nghymru, ac mae'r meddyginiaethau a'r brechlynnau y mae ein diwydiant yn eu datblygu yn drawsnewidiol ar gyfer iechyd y cyhoedd, cleifion a'r GIG. Yn 2023/4 roedd y gwerth ychwanegol trwy gyflogaeth yng Nghymru bron i £670 miliwn.¹ (Ffeithlun 1)

Mae'r cynllun hwn ar gyfer Cymru yn nodi gweledigaeth ABPI ar gyfer gwella canlyniadau iechyd, cefnogi'r system iechyd, ac ysgogi mewnffuddsoddiad a thwf economaidd. Bydd gweithredu'r cynigion hyn yn creu cylch rhinweddol lle mae buddsoddiad mewn meddyginiaethau ac ymchwil yn cyflymu tonnau arloesi yn y dyfodol ac yn denu cyfran uwch o ymchwil a datblygu byd-eang, gan wella iechyd y genedl. Mae cyflawni'r cynigion hyn yn gofyn am bartneriaeth adeiladol rhwng y diwydiant fferyllol a'r llywodraeth, sy'n canolbwyntio ar egwyddorion cydweithredu, tryloywder cyflenwi, ac ymagwedd unedig at iechyd a thwf.

Credwn y dylai Llywodraeth nesaf Cymru fynd ar drywydd dau nod allweddol a fydd o fudd i iechyd a chyfoeth y genedl.

Cefndir/Cyd-destun

Mae'r DU wedi bod yn dadffuddsoddi'n gyson mewn meddyginiaethau. Mae'r DU – a Chymru – yn gweld canlyniadau iechyd gwael o'i gymharu â chymharwyr rhyngwladol eraill, gyda chanlyniadau sylweddol waeth ar gyfer llawer o gyflyrau, gan gynnwys canser, clefyd y galon a strôc.² Mae gan feddyginiaethau newydd y pŵer i drawsnewid bywydau cleifion a byddant yn allweddol i GIG cynaliadwy i bobl Cymru. (Ffeithlun 2)

Gan adeiladu ar y Gronfa Triniaeth Newydd, mae mabwysiadu meddyginiaethau arloesol sy'n seiliedig ar dystiolaeth yn gyflym ac yn gyson yn gyfle strategol i Gymru drawsnewid canlyniadau cleifion, lleihau anweithgarwch economaidd, a lleihau'r pwysau ar wasanaethau'r GIG rheng flaen. Er gwaethaf bod y Sefydliad Cenedlaethol dros Ragoriaeth Iechyd a Gofal (NICE) a Grŵp Strategaeth Meddyginiaethau Cymru Gyfan (AWMSG) yn cymeradwyo meddyginiaethau newydd i'w defnyddio, mae amrywiaeth ddaearyddol ac is-boblogaeth sylweddol yn parhau, gan arwain at fynediad anghyfartal i gleifion at driniaethau profedig ac anghydraddoldebau iechyd o ganlyniad.

Mae Cymru hefyd yn methu â sylweddoli'r manteision economaidd i'r GIG a'r gymdeithas ehangach y gall mabwysiadu arloesiadau eu darparu.³ Mae angen mwy o bwyslais ar atal, ymyrraeth gynnar, a chymunedau iach, ochr yn ochr â gofal cynaliadwy yn agos at gartref, gyda mabwysiadu meddyginiaethau arloesol sy'n seiliedig ar dystiolaeth yn gyflym ac yn gyson fel rhan o'r cyfle strategol hwn.

Mae gan Gymru'r potensial i leoli ei hun fel goleudy ar gyfer mewnffuddsoddiad. Fodd bynnag, er mwyn sefyll allan mewn amgylchedd buddsoddi hynod gystadleuol yn y DU a rhyngwladol, rhaid i Gymru fod yn strategol a chanolbwyntio ar feysydd cryfder clir a phwyntiau gwerthu unigryw. Mae'r cryfderau hyn yn cynnwys ei gymunedau cleifion amrywiol, ecosystem data iechyd aeddfed, partneriaeth gref rhwng y byd academiaidd, diwydiant a'r system iechyd, ac olion traed diwydiannol fferyllol sylweddol mewn ardaloedd fel Wrecsam a Hengoed.

Buddsoddiad yn y diwydiant fferyllol

Helpu i wneud y GIG yn gynaliadwy

Buddsoddiad yn y diwydiant fferyllol sy'n cefnogi cynaliadwyedd hirdymor y system iechyd

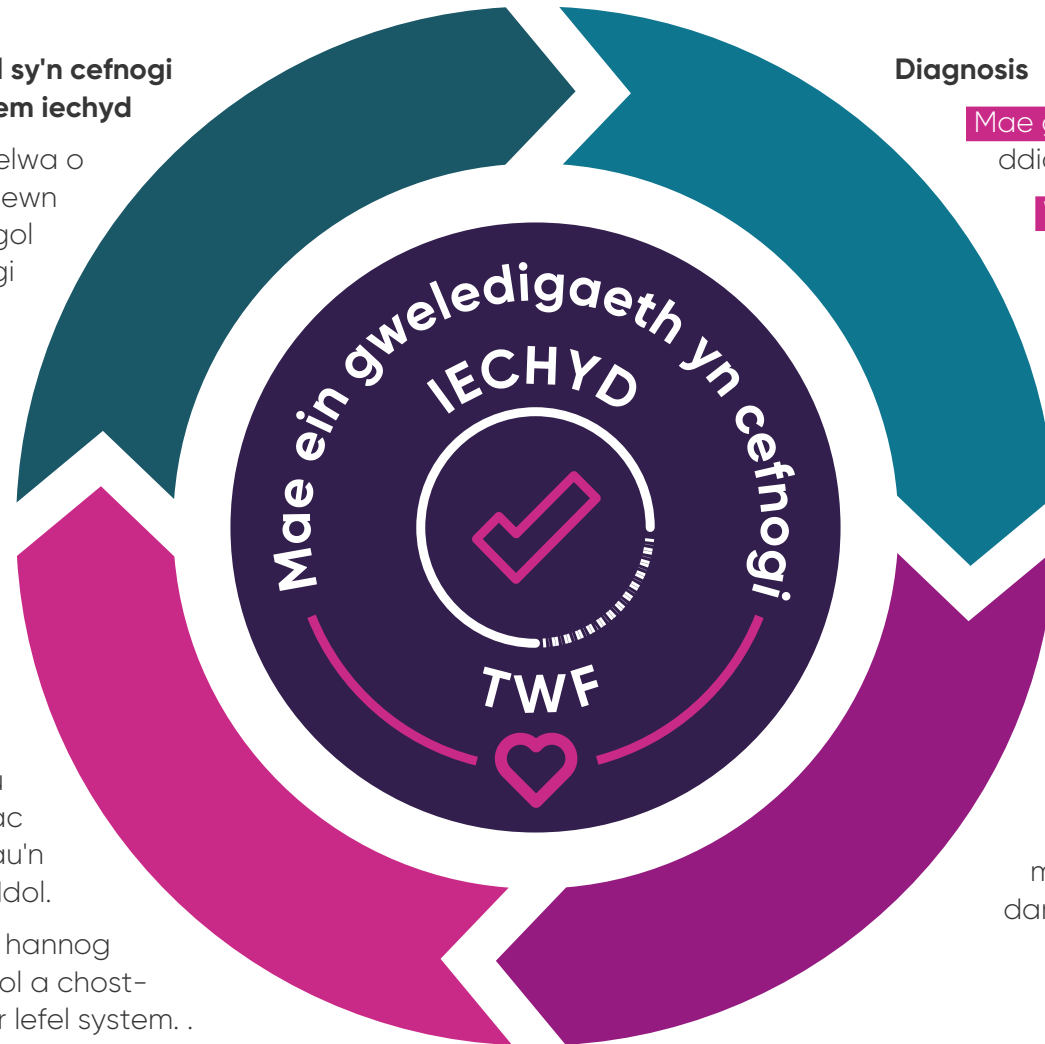
Mae'r GIG ac economi Cymru yn elwa o fuddsoddiad parhaus yn y diwydiant mewn treialon clinigol, ymchwil a datblygu cyn-glinigol a gweithgynhyrchu sy'n gyrru twf ac yn cefnogi cynaliadwyedd ariannol hirdymor y GIG.

Wedi'i alluogi gan safon gofal sy'n arwain y byd, ac ecosystem ddibynadwy ar gyfer lleoliad treialon clinigol, mynediad at sgiliau ar draws y GIG, diwydiant ac yn y byd academiaidd, cymhellion sy'n annog buddsoddiad yn y diwydiant, a blaenoriaethu'r GIG ar gyfer ymchwil ac arloesi.

Triniaeth ac atal

Mae gan bob claf yr un cyfle i gael mynediad at driniaethau profedig neu ymyriadau ataliol, gyda loteriau cod post ac anghydraddoldebau iechyd wedi'u lleihau'n sylweddol.

Wedi'i alluogi gan system iechyd sy'n cael ei hannog i ddefnyddio arloesiadau clinigol effeithiol a chost-effeithiol trwy gymhellion effeithiol ar lefel system. .

Diagnosis

Mae gan bob claf fynediad o'r radd flaenaf i ddiagnosis cynnar a chywir.

Wedi'i alluogi gan seilwaith diagnostig, digidol a data effeithiol sy'n cefnogi diagnosis cyflym a gwell haenu risg ar draws y boblogaeth. Ynghyd â galluoedd diagnostig yn y gymuned i leihau'r pwysau ar y rheng flaen.

Mynediad i gleifion

Mae gan bob claf fynediad amserol at feddyginiaethau a brechlynnau clinigol effeithiol a chost-effeithiol.

Wedi'i alluogi gan gyrff rheoleiddio a HTA sydd ag adnoddau da, ac esblygiad dulliau asesu sy'n cydnabod y gwerth llawn y gall meddyginiaethau a brechlynnau arloesol eu darparu i gleifion, y GIG a'r economi ehangach.

Nod 1: Gwneud Cymru'n fan ar gyfer buddsoddiad yn y gwyddorau bywyd, drwy harneisio potensial asedau data iechyd a gwneud Cymru yn gyrchfan o ddewis ar gyfer ymchwil glinigol.

Argymhellion:

Gellir cyflawni hyn os bydd Llywodraeth nesaf Cymru yn ymrwmo i:

- cynyddu adnoddau a gallu i ddarparu cymeradwyaethau treialon clinigol cyflym ac asesu, mabwysiadu a defnyddio meddyginiaethau yn amserol gan y GIG yng Nghymru
- sicrhau bod Cymru'n darparu'r buddsoddiad cyhoeddus uchaf y pen mewn ymchwil a datblygu iechyd yn y DU
- gwrthdroi'r dirywiad mewn treialon clinigol masnachol trwy fuddsoddi yn y seilwaith sydd ei angen i gyflwyno treialon clinigol effeithlon yn ddibynadwy, wrth annog arweinyddiaeth glinigol ac ymgysylltu staff mewn ymchwil ar draws y GIG
- creu llwybr di-dor rhwng profion genetig, mynediad i feddyginiaethau wedi'u personoli, a threialon clinigol
- sicrhau bod data iechyd Cymru yn hygyrch i ddiwydiant ac yn integreiddio ledled y DU i gyflawni iechyd a thwf
- sefydlu a chefnogi'n barhaus ddatblygu gwasanaeth recriwtio cleifion sy'n arwain y byd, wedi'i alluogi gan ddata iechyd ar gyfer treialon clinigol

Nod 2: Gwella canlyniadau iechyd, mynd i'r afael ag anghydraddoldeb iechyd, a chyflawni nodau cynaliadwyedd o fewn y GIG trwy fuddsoddi mewn a mabwysiadu meddyginiaethau a brechlynnau arloesol.

Argymhellion:

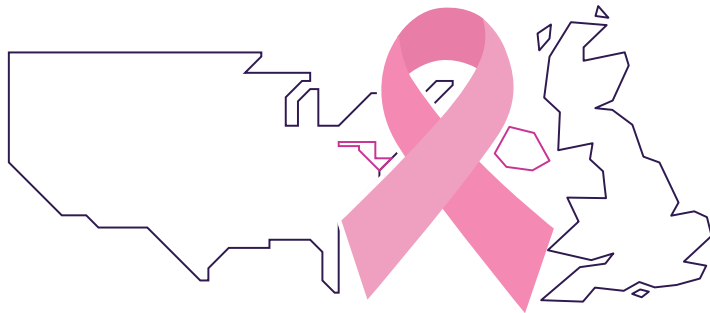
Gellir cyflawni hyn os bydd Llywodraeth nesaf Cymru yn ymrwmo i:

- sicrhau bod buddsoddiad mewn meddyginiaethau a brechlynnau yn adlewyrchu'r gwerth llawn y maent yn ei gyflawni i iechyd a thwf economaidd yng Nghymru
- sicrhau bod gan bob claf cymwys fynediad cyfartal ac amserol at driniaethau clinigol effeithiol a chost-effeithiol
- ailymrwmo i ddarparu'r Gronfa Triniaeth Newydd yng Nghymru yn effeithiol i sicrhau y gall cleifion a chlinigwyr ledled Cymru elwa'n deg, gydag ymrwymiad i fonitro'r Cronfa Driniaeth Newydd yng Nghymru yn llawn
- paratoi'r tir ar gyfer y genhedlaeth nesaf o feddyginiaethau a brechlynnau arloesol trwy wella galluedd sganio gorwel, partneriaeth â diwydiant, a modelau talu newydd
- sicrhau cyflawni ymrwymadau allweddol yn y Cynllun Gwirfoddol ar gyfer Prisio, Mynediad a Thwf Meddyginiaethau wedi'u Brandio (VPAG) i gefnogi darparu gofal iechyd sy'n seiliedig ar ganlyniadau.⁴
- darparu cyllid pwrpasol ar gyfer y Cynllun Gweithredu Cenedlaethol i amddiffyn y byd rhag pandemig tawel ymwrthedd gwrthficrobaidd (AMR)

Mae'r DU ar ei hôl hi'n sylweddol y tu ôl i wledydd eraill ar gyfer rhai mathau o ganser, yn enwedig yn ei chyfraddau goroesi net pum mlynedd

5.1%

Mae cleifion y GIG **5.1 y cant yn llai tebygol o oroesi am bum mlynedd ar ôl diagnosis o ganser y fron** na chleifion yn yr Unol Daleithiau

DU yn 14eg allan o 18 o
wledydd datblygedig

10.6%

Mae cleifion y GIG **10.6 y cant yn llai tebygol o oroesi am bum mlynedd ar ôl diagnosis o ganser ceg y groth** na chleifion yn Japan

DU yn 15fed allan o 18 o
wledydd datblygedig

15.1%

Mae cleifion y GIG **15.1 y cant yn llai tebygol o oroesi am bum mlynedd ar ôl diagnosis o ganser y colon** na chleifion yn Awstralia

DU yn safle olaf allan o 18 o
wledydd datblygedig

Nod 1

Gwneud Cymru'n oleudy ar gyfer buddsoddiad yn y gwyddorau bywyd drwy harneisio potensial asedau data iechyd a gwneud Cymru yn gyrchfan o ddewis ar gyfer ymchwil glinigol

Dylai'r llywodraeth nesaf fod wrth wraidd awydd i wneud Cymru yn gyrchfan o ddewis ar gyfer darparu ymchwil a datblygu. Elfen allweddol o hyn yw dyhead i ddenu a chyflwyno treialon clinigol masnachol sy'n arwain y byd, sy'n dod â manteision economaidd mawr, ochr yn ochr â chynyddu refeniw i'r GIG a gwella canlyniadau cleifion. (Ffeithlun 3)

Yn 2024, dangosodd adroddiad ABPI Frontier Economics⁵ werth treialon clinigol y diwydiant i economi'r DU, y GIG, cleifion a'r sylfaen ymchwil a datblygu. Mae'r adroddiad yn dangos bod treialon clinigol y diwydiant wedi cynhyrchu **£7.4 biliwn** GYC i economi'r DU yn 2022 a chreu **65,000 o swyddi**. Mae'r GIG hefyd wedi elwa o **£1.2 biliwn** mewn refeniw uniongyrchol o dreialon clinigol, gyda **13,000 o gyfanswm y swyddi** wedi'u lleoli yn y GIG. Helpodd mynediad cyflymach at driniaethau newydd yn dilyn treialon clinigol i osgoi **tair miliwn o ddiwrnodau salwch**, gwerth £0.9 biliwn i economi'r DU. Mae'r un adroddiad hefyd yn amlinellu, pe bai treialon yn dychwelyd i lefelau 2017 ledled y DU, **byddai £3 biliwn** ychwanegol yn cael ei gyfrannu i economi'r DU, gan gynnwys **£486 miliwn ychwanegol o refeniw i'r GIG a 26,000 yn fwy o swyddi, gan gynnwys 5,000 o swyddi yn y GIG**.

Oherwydd ei hanes cryf mewn ymchwil glinigol ac arweinyddiaeth wyddonol, mae'r DU wedi bod yn draddodiadol yn gyrchfan fyd-eang a ffeirir ar gyfer treialon clinigol y diwydiant fferyllol. Fodd bynnag,^{6,7} datgelodd adroddiadau diweddar gan yr ABPI ostyngiad sylweddol yng ngweithgarwch treialon clinigol y diwydiant yn y DU dros y chwe blynedd diwethaf. **Rhwng 2017/18 a 2021/22, bu gostyngiad o 44 y cant yn nifer y cyfranogwyr a recriwtiwyd i dreialon diwydiant y DU** a gostyngodd safle cystadleurwydd byd-eang y DU ar gyfer cyflwyno treialon diwydiant cam III o'r pedwerydd i'r 10fed safle.

Mae adroddiad blynyddol 2024 yr ABPI yn⁸ dangos bod y DU yn gwneud rhywfaint o gynnydd, gan ddringo yn y safle cystadleurwydd byd-eang o'r 10fed i'r wythfed ar gyfer treialon cam III a gychwynwyd yn 2023. Er bod recriwtio cleifion yng Nghymru wedi aros yn gymharol sefydlog, **dim ond 2 y cant o'r holl gyfranogwyr mewn treialon diwydiant ledled y DU sydd yng Nghymru, gyda dim ond 436 a 441 o unigolion wedi'u recriwtio dros y ddwy flynedd ddiwethaf, yn y drefn honno**.

I gleifion Cymru, mae hyn yn golygu llai o gyfleoedd i gofrestru mewn treialon clinigol arloesol a all gynnig triniaeth drawsnewidiol a cholli refeniw a manteision economaidd i GIG Cymru a'r economi ehangach.

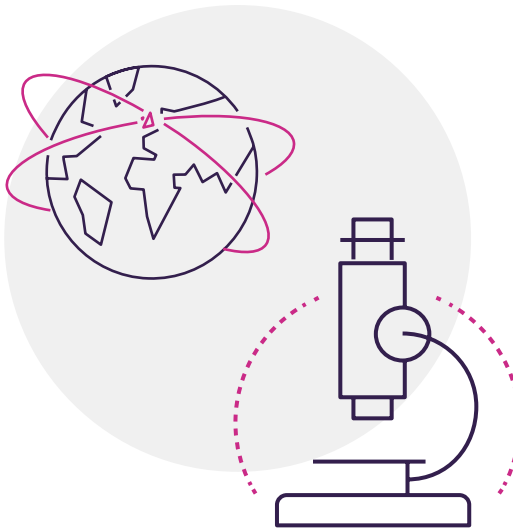
Manteision i'r economi

Cyfraniad economaidd cyffredinol treialon clinigol diwydiant, wedi'i fesur mewn GVA a chyflogaeth gyfwerth ag amser llawn. Ystyriwyd manteision cynhyrchiant ehangach o boblogaeth iachach sy'n deillio o well gofal cleifion mewn ysbytai sy'n cynnwys ymchwil o'i gymharu ag ysbytai nad sy'n cynnwys ymchwil

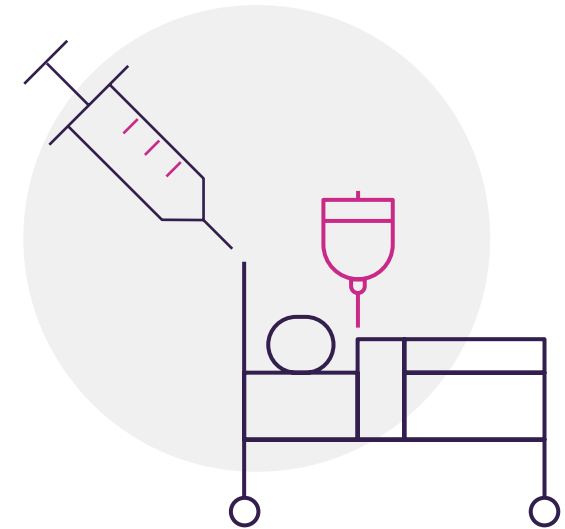
Manteision i'r GIG

refeniw o daliadau incwm masnachol
ar gyfer cyflwyno treialon.

Manteision ymchwil a datblygu

Galluogi cyhoeddi ymchwil glinigol dan arweiniad y
DU; cryfhau arweinyddiaeth wyddonol fyd-eang a
atyniad y DU fel cyrchfan ar gyfer
ymchwil a datblygu a buddsoddi.

Manteision i gleifion

Gwelliannau iechyd posibl i gleifion sy'n
cymryd rhan mewn treialon clinigol.

Er bod llawer o'r cydrannau sydd eu hangen i gyflawni gwelliannau yn yr ecosystem ymchwil a datblygu yng Nghymru eisoes ar waith, maent yn aml yn gweithredu ar wahân i'r system iechyd ehangach a'i gilydd. Bydd cefnogi datblygiad arweinwyr clinigol ac ehangu cyfleoedd staff i gymryd rhan mewn ymchwil nid yn unig yn ymuno â'r dotiau hyn ond hefyd yn effeithio'n gadarnhaol ar gadw ac uwchsgilio staff. Bydd cyfuno asedau ac arbenigedd i ddylunio a darparu'r gwasanaethau cywir i gleifion, y GIG a'r diwydiant yn helpu i ddenu mewnfuddsoddiad a chefnogi cynaliadwyedd ariannol y GIG.

Sut mae diwydiant yn cefnogi ac yn ariannu capasiti ymchwil glinigol yng Nghymru:

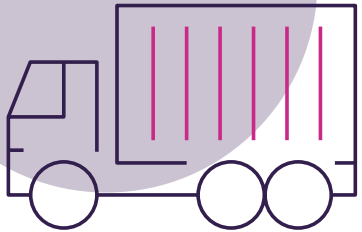
Er mwyn cefnogi gwelliant yn ecosystem cyflawni treialon yng Nghymru, mae'r diwydiant fferyllol wedi ymrwymo buddsoddiad gwerth miliynau o bunnoedd fel rhan o Raglen Fuddsoddi VPAG. Bydd hyn yn cynnwys mwy na £22 miliwn i ehangu capasiti Cymru a'r gallu i gynnal treialon a ariennir gan ddiwydiant.⁹ Fel rhan o'r rhaglen newydd o ganolfannau cyflawni ymchwil masnachol (CRDCs), bydd canolfan ymchwil glinigol yng Nghymru yn cryfhau'r dull o ymdrin â threialon clinigol ac yn cynyddu'r cyfleoedd i bobl gael mynediad at driniaethau newydd ac arloesol. Fodd bynnag, mae'n rhaid mai dim ond y dechrau yw hyn. (Ffeithlun 4)

Ledled y DU, trwy'r Cynllun VPAG, mae'r diwydiant fferyllol yn buddsoddi'n ychwanegol

Treialon Clinigol

£300m

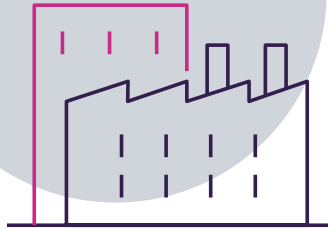
i hybu capasiti, adnoddau a seilwaith y gweithlu i gyflymu cyflwyno treialon clinigol masnachol.

Bydd Cymru yn derbyn

~£20m

Gweithgynhyrchu

£80m

i gefnogi arloesedd mewn gweithgynhyrchu meddyginiaethau i gefnogi uchelgeisiau sero net a chynaliadwydd y diwydiant

Mae hyn yn cael ei weinyddu gan

Innovate UK

Asesiad Technoleg Iechyd

£22.5m

i wella dulliau a phrosesau cyn ac ar ôl asesu ar gyfer cael mynediad a mabwysiadu meddyginiaethau clinigol effeithiol a chost-effeithiol

Bydd Cymru yn derbyn

~£2m

Rhaglen Fuddsoddi

Rhaglen Fuddsoddi VPAG 2024 yw'r cydweithrediad cyhoeddus-preifat mawr cyntaf o'r raddfa hon yn y byd. Mae'r diwydiant fferyllol yn darparu ~£400 miliwn dros y pum mlynedd nesaf, a fydd yn cael ei sianelu i brosiectau iechyd a gwyddorau bywyd allweddol i: Gynyddu cyfleoedd i gleifion gymryd rhan mewn treialon clinigol masnachol

Bydd y rhaglen yn dyrannu dros £22 miliwn o'i buddsoddiad i ehangu capasiti a gallu Cymru i gynnal treialon clinigol a ariennir gan ddiwydiant. Mae Cyflenwi Ymchwil Fasnachol Cymru (CRDW) wedi'i sefydlu i wella ac adeiladu ar y seilwaith treialon clinigol masnachol a chefnogi recriwtio cleifion mewn treialon. Bydd gan ymchwilwyr hefyd fwy o fynediad at yr offer a'r dechnoleg ddiweddaraf i alluogi treialon arloesol i gael eu dylunio ar draws lleoliadau gofal ysbytai, sylfaenol, cymunedol a phreswyl, gan ddod ag ymchwil yn agosach at gymunedau ledled y DU.

Creu arloesi gweithgynhyrchu fferyllol cynaliadwy

Bydd tua 20 y cant o'r cyllid yn cael ei gyfeirio at fentrau gweithgynhyrchu cynaliadwy, hyrwyddo effeithlonrwydd a lleihau gwastraff ac allyriadau yn y sector fferyllol. Mae'r ymdrechion hyn yn cyd-fynd â nodau sero net, gan gefnogi ymrwymadau amgylcheddol y sector wrth wella cystadleurwydd byd-eang y DU.

Cefnogi dulliau arloesol o Asesu Technoleg Iechyd (HTA)

Mae Canolfan Therapiwteg a Thocsicoleg Cymru Gyfan (AWTTC) wedi sicrhau buddsoddiad o £3.3 miliwn, a fydd yn canolbwyntio ar sganio gorwel a rhagolygon ariannol, gwell dulliau a phrosesau asesu ar gyfer mynediad at feddyginiaethau, casglu a delweddu data mwy effeithiol i gefnogi gwneud penderfyniadau a gwell optimeiddio meddyginiaethau, a gwell cefnogaeth i weithredu meddyginiaethau newydd.

Harneisio data iechyd ar gyfer ymchwil

Ochr yn ochr â threialon clinigol, mae angen seilwaith data iechyd ar Gymru a all gefnogi ymchwil a datblygu a darparu gofal iechyd o'r radd flaenaf, gan adeiladu ar lwyddiannau Banc Data Cysylltu Gwybodaeth Ddienw Diogel (SAIL)¹⁰ ac Iechyd a Gofal Digidol Cymru (DHCW).¹¹

Mae gan Gymru'r potensial i arwain cenhedloedd a rhanbarthau eraill ledled y DU o ran cryfder ei ecosystem data iechyd ar gyfer ymchwil. Mae hyn yn gofyn am ddull cydgysylltiedig sy'n dwyn ynghyd asedau data cyfredol, cyllid a gofynion ymchwil ar draws gwahanol rannau o'r system iechyd.

Ar hyn o bryd, **yr angen mwyaf dybryd yw gwella gwaith SAIL**, gan sicrhau ei fod yn hygyrch i ymchwilwyr y diwydiant i alluogi cyflawni buddion economaidd, yn ogystal ag iechyd. Drwy SAIL a DHCW, mae cyfle hefyd i ddefnyddio data iechyd Cymru i gefnogi dylunio, dichonoldeb, recriwtio a chynnal yr ystod lawn o dreialon clinigol yn effeithlon, gan gadarnhau Cymru fel lle deniadol i gwmnïau byd-eang leoli treialon clinigol.

Mae'n hanfodol bod buddsoddiadau yn nyfodol seilwaith data iechyd Cymru yn cael eu cynllunio ar y cyd â'r diwydiant a'r byd academiaidd i sicrhau ei fod yn diwallu anghenion defnyddwyr, yn gallu cysylltu â gwasanaethau data eraill yn y DU i wneud y mwyaf o'r cyfleoedd buddsoddi, ac yn ymddiried ynddo gan gleifion, y cyhoedd a gweithwyr gofal iechyd proffesiynol.

Mae'r adnoddau data cyfredol yn rhoi cyfle unwaith mewn oes i Gymru arwain y ffordd, ond bydd angen y weledigaeth ar lywodraeth nesaf Cymru i wireddu hyn.

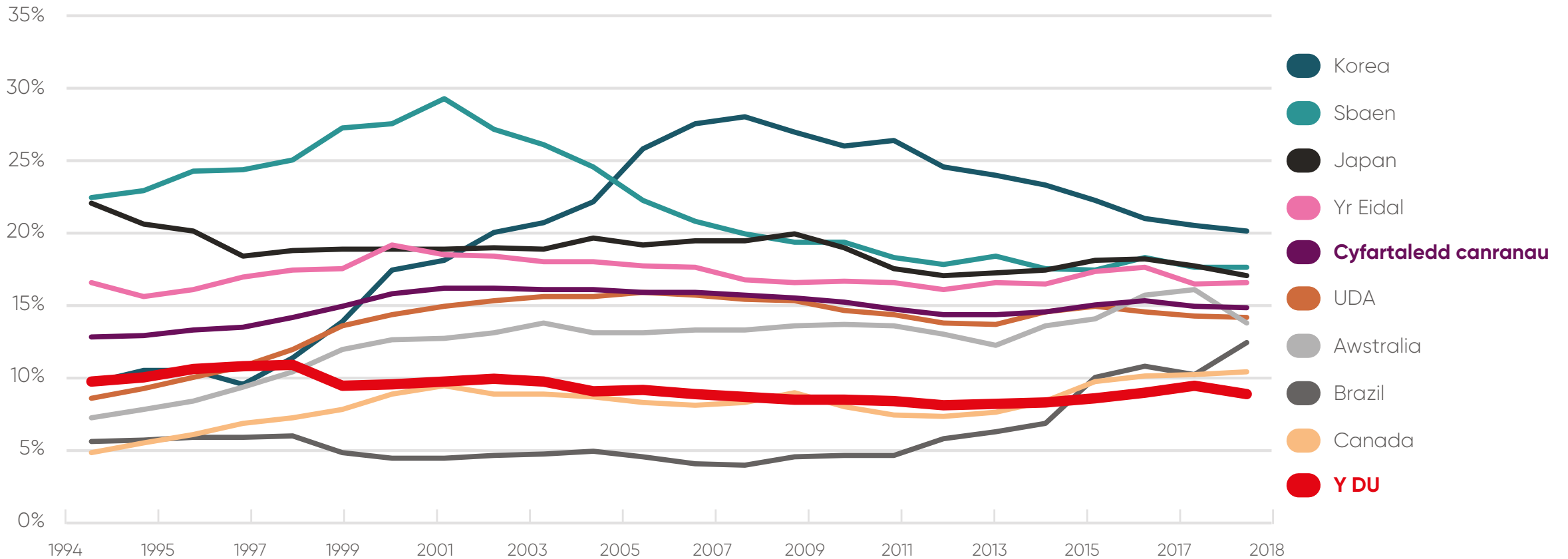
Argymhellion:

Gellir cyflawni hyn os bydd llywodraeth nesaf Cymru yn ymrwymo i:

- cynyddu adnoddau a gallu i ddarparu cymeradwyaethau treialon clinigol cyflym ac asesu, mabwysiadu a defnyddio meddyginiaethau yn amserol gan y GIG yng Nghymru
- sicrhau bod Cymru'n darparu'r buddsoddiad cyhoeddus uchaf y pen mewn ymchwil a datblygu iechyd yn y DU
- gwrthdroi'r dirywiad mewn treialon clinigol masnachol trwy fuddsoddi yn y seilwaith sydd ei angen i gyflwyno treialon clinigol effeithlon yn ddibynadwy, wrth annog arweinyddiaeth glinigol ac ymgysylltu staff mewn ymchwil ar draws y GIG
- creu llwybr di-dor rhwng profion genetig, mynediad i feddyginiaethau wedi'u personoli, a threialon clinigol
- sicrhau bod data iechyd Cymru yn hygyrch i ddiwydiant ac yn integreiddio ledled y DU i gyflawni iechyd a thwf
- sefydlu a chefnogi'n barhaus ddatblygu gwasanaeth recriwtio cleifion sy'n arwain y byd, wedi'i alluogi gan ddata iechyd ar gyfer treialon clinigol

Y DU sydd â'r gwariant net isaf ar feddyginiaethau o gymharu â rhai o wledydd tebyg ac mae wedi disgyn y tu ôl i wledydd eraill dros y degawd diwethaf

Gwariant ar feddyginiaethau fel canran o wariant gofal iechyd

Nod 2

Gwella canlyniadau iechyd, mynd i'r afael ag anghydraddoldeb iechyd, a chyflawni nodau cynaliadwyedd o fewn y GIG trwy fuddsoddi mewn a mabwysiadu meddyginiaethau a brechlynnau arloesol

Gall buddsoddi mewn meddyginiaethau a brechlynnau arloesol helpu i yrru strategaethau iechyd a thwf y llywodraeth nesaf. Mae tanfuddsoddi cronig mewn meddyginiaethau arloesol a mabwysiadu arloesiadau profedig yn isel ac yn araf yn un o'r prif resymau dros ganlyniadau iechyd gwael yn y DU a Chymru ac anweithgarwch economaidd uchel. Trwy weithio ar y cyd â'r sector, mae cyfle mawr i droi hyn o gwmpas.

Lansiwyd y Gronfa Triniaeth Newydd yn 2016. Gorfododd y GIG yng Nghymru i ariannu'r holl driniaethau clinigol effeithiol a chost-effeithiol, a gymeradwywyd gan AWMSG12 a NICE,¹³ o fewn 60 diwrnod drwy helpu gyda gwella a thrawsnewid systemau. Roedd y polisi hwn yn ymrwymiad trawsbleidiol i helpu i fynd i'r afael â mabwysiadu triniaethau arloesol yn gyfartal ledled Cymru. Er gwaethaf enillion cynnar, mae mabwysiadu llawn yn parhau i fod yn gymysg, gyda byrddau iechyd yn sefydlu gwahanol brosesau sy'n oedi mynediad i glinigwyr a'u cleifion ac yn ychwanegu baich gweinyddol. Mae'n arwain at amrywiaeth yn y defnydd o feddyginiaethau ar draws lleoliadau gofal a daearyddiaethau, gyda Chymru ar ei hôl hi ar ei hôl hi i wledydd ac ardaloedd eraill o'r DU.

Dylid cydnabod meddyginiaethau sy'n atal dechrau clefyd ac yn atal ei ddilyniant fel rhan hanfodol o ddull gwell o ofal iechyd. Gallai galluogi cyflwyno'r meddyginiaethau hyn ar raddfa gefnogi'r cynnydd tuag at nodau iechyd Cymru. Mae ymchwil wedi tynnu sylw at yr effaith gadarnhaol y gall triniaethau ataliol ei chwarae wrth wella canlyniadau cleifion:

- Mae Sefydliad Tony Blair yn amcangyfrif y gellid cyflawni gostyngiad o 20 y cant mewn clefyd cardiofasgwlaidd ac anhwylderau cyhyrysgerbydol gan ddefnyddio triniaethau presennol ac arwain at hwb o 0.3 y cant mewn CMC ar ôl pum mlynedd.¹⁴
- Canfu ymchwil a gynhaliwyd gan PwC y byddai gwella'r defnydd o 13 o feddyginiaethau ar draws pedwar maes clefyd gwahanol, gan gynnwys ceulo, diabetes math 2, asthma difrifol, a chlefyd arennau polysystig sy'n dominyddu yn awtosomaidd, yn unol â lefelau a argymhellir gan NICE, yn darparu 429,000 o flynyddoedd ychwanegol o fywyd mewn iechyd da i gleifion a £17.9 biliwn mewn cynnydd mewn cynhyrchiant i'r DU.¹⁵

Dylai'r llywodraeth nesaf annog mabwysiadu triniaethau arloesol yn gynnar ac yn gyson (gyda chyfeiriad penodol at feddyginiaethau a brechlynnau) trwy adolygu llif cyllid, arweinyddiaeth a diwylliant. Hyd yn oed bum mlynedd ar ôl ei lansio, dim ond 62 y cant o'r cyfartaledd a gyflawnir ar draws gwledydd tebyg yw'r defnydd cyfartalog o feddyginiaethau arloesol yn y DU ymhlith poblogaethau cymwys. Dylai'r nod lefel uchel fod i GIG Cymru gael ei ystyried yn system iechyd sy'n arwain yn fyd-eang ac yn fabwysiadwr cynnar a chyson o feddyginiaethau a thriniaethau newydd, o'i gymharu â gwledydd datblygedig eraill. (Ffeithlun 6)

Bydd mabwysiadu meddyginiaethau a thriniaethau newydd yn gyson yn cefnogi'r GIG yng Nghymru i ddod yn fwy cynaliadwy. Gellir darparu llawer o driniaethau yn y lle mwyaf priodol i gleifion, gan osgoi teithio a phwysau ar ysbytai. Gall meddyginiaethau gefnogi cleifion i aros yn eu cartrefi eu hunain, gyda thriniaethau bellach yn cael eu cyflwyno i ffwrdd o'r ysbyty.¹⁶

Fodd bynnag, mae angen sicrhau bod cleifion yng Nghymru yn cael mynediad at feddyginiaethau sy'n glinigol bwysig a bod y llwybrau diagnostig, y seilwaith a'r modelau talu sydd eu hangen i'w sicrhau bod ar gael. Gall technolegau arloesol iawn fel Cynhyrchion Meddyginiaethol Therapi Uwch (ATMPs) a meddyginiaethau gyda defnyddiau lluosog fod angen modelau talu mwy cymhleth gyda chefnogaeth casglu data. Mae cyfleoedd i Gymru nid yn unig gadw i fyny ond arwain y ffordd yn rhai o'r trefniadau arloesol hyn.

Dylai'r llywodraeth nesaf hefyd weithio gyda'r diwydiant fferyllol fel partner llawn yn y newid i atal clefydau, gan gydnabod y rôl hanfodol y mae meddyginiaethau a brechlynnau arloesol yn ei chwarae. Gyda chenhedlaeth newydd o frechlynnau ar y gorwel, mae angen i Gymru ddychwelyd i'r ystwythder a ddangoswyd yn ystod COVID-19, gan gael gwared ar rwystrau i fabwysiadu triniaethau sy'n atal cynnydd clefydau.

Argymhellion:

Gellir cyflawni hyn os bydd llywodraeth nesaf Cymru yn canolbwyntio ar:

- sicrhau bod buddsoddiad mewn meddyginiaethau a brechlynnau yn adlewyrchu'r gwerth llawn y maent yn ei gyflawni i iechyd a thwf economaidd yng Nghymru
- sicrhau bod gan bob claf cymwys fynediad cyfartal ac amserol at driniaethau clinigol effeithiol a chost-effeithiol
- ailymrwymo i ddarparu'r Gronfa Triniaeth Newydd yng Nghymru yn effeithiol i sicrhau y gall cleifion a chlinigwyr ledled Cymru elwa'n deg, gydag ymrwymiad i fonitro'r Cronfa Driniaeth Newydd yng Nghymru yn llawn
- paratoi'r tir ar gyfer y genhedlaeth nesaf o feddyginiaethau a brechlynnau arloesol trwy wella galluedd sganio gorwel, partneriaeth â diwydiant a modelau talu newydd
- sicrhau cyflawni ymrwymadau allweddol yn VPAG i gefnogi darparu gofal iechyd sy'n seiliedig ar ganlyniadau.¹⁷
- darparu cyllid pwrpasol ar gyfer y Cynllun Gweithredu Cenedlaethol i amddiffyn y byd rhag pandemig tawel AMR

Trwy fabwysiadu'r nodau a'r argymhellion hyn, gall llywodraeth nesaf Cymru drawsnewid nid yn unig iechyd y boblogaeth, ond hefyd ei dyfodol economaidd. Bydd y gwelliannau a awgrymwn wrth gefnogi mynediad at feddyginiaethau a thriniaethau newydd a defnydd o feddyginiaethau newydd yn sicrhau nid yn unig effaith enfawr ar iechyd y genedl, ond, trwy'r cylch rhinweddol, y potensial ar gyfer twf economaidd.

Am sgwrs bellach ar unrhyw un o'r meysydd a godwyd yn y ddogfen hon, cysylltwch â Joe Castle – jcastle@abpi.org.uk

Ôl-nodiadau

- 1 ABPI, 'Pharma Impact Map', ar gael yn sector-insights-map.abpi.org.uk
- 2 ABPI, 'Transforming lives, raising productivity', 13 Mai 2022, ar gael yn www.abpi.org.uk/publications/pwc-transforming-lives-raising-productivity
- 3 Ibid
- 4 Llywodraeth y DU, '2024 voluntary scheme for branded medicines pricing, access and growth', 14 Rhagfyr 2023, ar gael yn www.gov.uk/government/publications/2024-voluntary-scheme-for-branded-medicines-pricing-access-and-growth
- 5 Frontier Economics, 'The value of industry clinical trials to the UK', 3 Rhagfyr 2024, ar gael yn www.frontier-economics.com/uk/en/news-and-insights/news/news-article-i20892-the-value-of-industry-clinical-trials-to-the-uk
- 6 ABPI, 'Rescuing patient access to industry clinical trials in the UK', 20 Hydref 2022, ar gael yn www.abpi.org.uk/publications/rescuing-the-uk-industry-clinical-trials
- 7 ABPI, 'Getting back on track: Restoring the UK's global position in industry clinical trials', 14 Tachwedd 2023, ar gael yn www.abpi.org.uk/publications/getting-back-on-track-restoring-the-uk-s-global-position-in-industry-clinical-trials
- 8 ABPI, 'The road to recovery for UK industry clinical trials', 10 Rhagfyr 2024, ar gael yn www.abpi.org.uk/publications/the-road-to-recovery-for-uk-industry-clinical-trials
- 9 Llywodraeth y DU, 'hwb ymchwil iechyd cyhoeddus-preifat o £100 miliwn', 12 Rhagfyr 2024, ar gael yn www.gov.uk/government/news/100-million-public-private-health-research-boost
- 10 Banc Data SAIL, saildatabank.com
- 11 Iechyd a Gofal Digidol Cymru, www.dhcnhs.wales
- 12 Canolfan Therapiwteg a Thocsicoleg Cymru Gyfan, www.awttc.nhs.wales
- 13 NICE, www.nice.org.uk
- 14 Sefydliad Tony Blair ar gyfer Newid Byd-eang, 'Ffyniant trwy iechyd: yr achos macroeconomaidd dros fuddsoddi mewn gofal iechyd ataliol yn y DU', 9 Gorffennaf 2024, ar gael yn institute.global/insights/economic-prosperity/the-macroeconomic-case-for-investing-in-preventative-health-care-UK
- 15 ABPI, 'Transforming lives, raising productivity', 13 Mai 2022, ar gael yn www.abpi.org.uk/publications/pwc-transforming-lives-raising-productivity
- 16 Cymorth Cancer Macmillan, 'How chemotherapy is given', cyrchwyd 23/04/25, ar gael yn www.macmillan.org.uk/cancer-information-and-support/treatment/types-of-treatment/chemotherapy/how-chemotherapy-is-given
- 17 Llywodraeth y DU, '2024 voluntary scheme for branded medicines pricing, access and growth', 14 Rhagfyr 2023, ar gael yn www.gov.uk/government/publications/2024-voluntary-scheme-for-branded-medicines-pricing-access-and-growth

Ynglŷn â Chymdeithas Diwydiant Fferyllol Prydain (ABPI)

Mae'r ABPI yn bodoli i wneud y DU y lle gorau yn y byd i ymchwilio, datblygu a chael mynediad at feddyginiaethau a brechlynnau i wella gofal cleifion.

Rydym yn cynrychioli cwmnïau o bob maint sy'n buddsoddi mewn gwneud a darganfod meddyginiaethau a brechlynnau i wella ac achub bywydau miliynau o bobl ledled y byd.

Yn Lloegr, yr Alban, Cymru a Gogledd Iwerddon, rydym yn gweithio mewn partneriaeth â llywodraethau a'r GIG fel y gall cleifion gael triniaethau newydd yn gyflymach a gall y GIG gynllunio faint y mae'n ei wario ar feddyginiaethau. Bob dydd, mae ein haelodau yn partneru â gweithwyr gofal iechyd proffesiynol, academyddion a sefydliadau cleifion i ddod o hyd i atebion newydd i anghenion iechyd heb eu diwallu.

www.abpi.org.uk

The Association of the British Pharmaceutical Industry

A company limited by guarantee registered in England & Wales number 09826787

Registered office 2nd Floor Goldings House,
Hay's Galleria, 2 Hay's Lane, London, SE1 2HB

WAL-0188-0425

